

העם

המחיר האכזרי

הרי הנגב החזירו את ההד האחרון של יריות-הרצח במעלה העקרים, עשה שאקד" חי-הפקק הראשונים החלו רועמים בחוצות הערים הגדולות. היתה זאת מנגינתו של שבוע מיוחד במינו: אקנת גוססים שותתים-דם, קריאות-גיל של חוגגי פורים וצוחות-מרץ של חובבי הכדורגל ברמת-גן.

שמחה מוקדמת. על אף התנגדותם של הפקידים הגבוהים במשרדו, זכה שרת לשני הישגים. בראש וראשונה הוחלט למסור את שירותי-המודיעין לידי השר בלי תיק, זלמן ("זיאמה") ארן, (העולם הזה 854) כד' תוך מגמה שהממשלה הבאה שתורכב תקים משרד עצמאי לענייני מודיעין והסברה. שנית, נקבע שענייני המיעוטים יועברו בהדרגה לידי משרד-הפנים, במידה שאין הם נוגעים למש"רד-הבטחון.

לעומת זאת נכשל ראש-הממשלה, כאשר ניסה להעביר את הלשכה המרכזית לסטאטיסטיקה לידי משרד-האוצר. סיבת הכשלון: המנהל הכללי של משרד-האוצר, פנחס (פי-פ) ספיר, יודע שסטאטיסטיקה פירושה כאב-ראש, מסרב לצרף את הלשכה למשרדו, שהינו גדול ומסורבל גם בלעדיו.

בינתיים שמח שרת בשתי הצלחותיו, מנסה לשכוח את כשלונו, מניח שמשרד-ראש-הממשלה יתחיל לחלוטין תוך שלוש השנים הבאות; אולם נראה כי השמחה מוקדמת במקצת, היות וראש-הממשלה מתעלם מעובדה פסיכולוגית חשובה: אף פקיד ממשלתי נור"מאלי לא יהיה מעונין לנסר את הענף עליו הוא יושב, לסייע לחיסול משרתו הוא.

מפלגות

על גרות הרוביקון

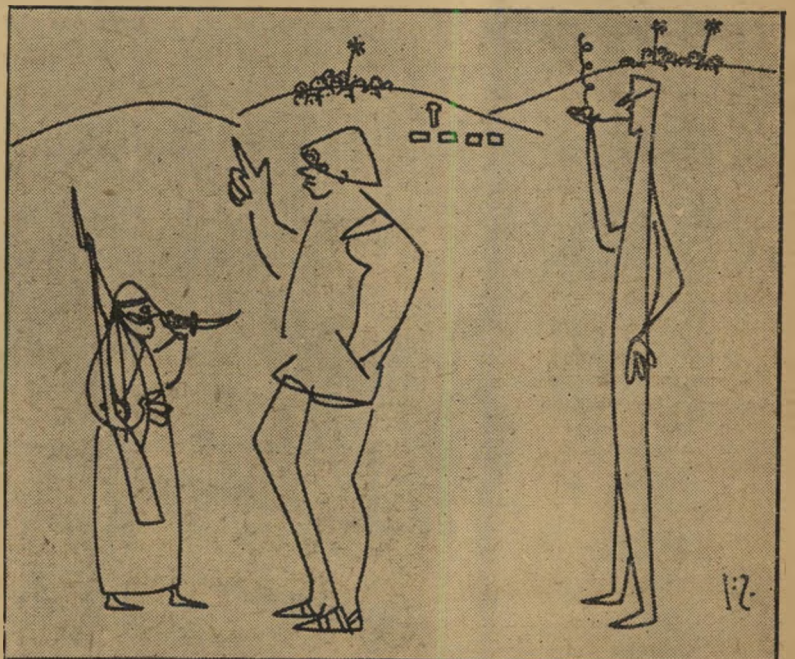
(ראה שער)

לפני 2003 שנה עמד אלוף רומאי על גדותיו של נהר קטן בצפון איטליה. זה עתה סיים את כישוש צרפתי. לפניו, כעבר לנהר רוביקון, השתרעה ארץ מולדתו. שנות מס' לגות שבשה את רוחה הלאומית, אכלה כל חלקה טובה. שחיתות העסקנים והפקידים שברה את הרוח החלוצית, גרמה לבריחת עובדי האדמה העירה, הרסה את ההתיישבות העובדת שהיתה עד אז חוט-השרדה של הצבא. פוליטיקאים זעירים, ספטנים רודפים בצע ואכולי-קנאה, ניהלו את ענייני המדינה, שהיתה זקוקה למנהיגים של אמת.

המצביא היה גאיוס יוליוס קיסר, אלוף פיקוד הצפון. מאחוריו עמד כוח מבוסס, לגיון אחד בלבד של חתיקי-קרבות, הפלמיים של רובא. אולם קיסר בן ה-51 לא היה רק אלוף-צבא. הוא היה גם מדינאי ואיש-רוח, בעל עבר כמחנך תנועת המונים נגד ערי"צות הכת השולטת. הוא שקל את העובדות. הוא החליט לקפוץ. ביום היסטורי עבר את הרוביקון, הכריז: "הקוביה נפלה."

מאז עמדו מצביאים עטורי-נצחון רבים לפני הרוביקון שלהם. רבים מהם פחדו לע"בור, נעלמו מעל במת ההיסטוריה. אחרים עברו, הפכו עריצים ומדכאי-עמים. אולם היו גם שהשתמשו בכוחם בתבונה, ניסו ל"הציע את עמיהם בדרך ההתקדמות. מיוליוס קיסר עד מוחמד נגיב זרועה ההיסטוריה

אות קין

יא מוסטפה, אם תרגיז אותי אחזיר את הבריטים ו"

הנגב. מבטו היה מופנה אל האויב החיצוני. הממשלה בעורף היתה חוקית. לדעתו היתה צפויה סכנה של התערבות זרה.

אולם הסיבה האמיתית, העמוקה ביותר, היתה פנימית. יגאל אלון אינו טיפוס של הפיכת צבאי. אין הוא אוהב כלל לראות את עצמו כחייל מקצועי, אלא כאיש ההתיישבות. בתוקף צו המוסדות נקרא למלא תפקידים צבאיים בתקופה שבין 1936 ו"1950. בשבוע שעבר כתב, על קציני ההפיקה הנצרות: "אוי לה למדינה שצבאה שולט בה. הצבא חייב לשמש מכשיר בידי המדינה... לעולם בל ישמש כאמצעי לקיום השלטון המדינאי... יתכן שמלים אלה היו מכהות גם אל אותם מחסיו הסבורים כיום שחוסר פעולה בימי פירוק הפלמ"ח גרם להחמצת הזדמנות בלתי-חוזרת.

האיש העורר כיום על גדת הרוביקון, כשהקוביה בידו, אינו יגאל אלון החייל, אלא יגאל אלון האזרח, האדם המסמל והמגלם את כוח החיים של הנוער הישראלי, את דרך החיים החלוצית, את האמונה בהתנדבות כ"מכשיר להפעלת המונים.

דרך-מחשבה, גנרלית? אולם יגאל אלון אינו אדם חופשי. הוא חבר מפלגת הפועלים-המאוחדת. הוא אחד מראשי הקיבוץ המאוחד, גרעין סיעת המיעוט במפלגה זו. זה כמה שנים דורכת כ"פ"ם במקום, בלי יכולת לצעוד גם צעד אחד קדימה.

הסיבה נעוצה בעצם הרכבה של המפלגה. היא מאגדת שני גורמים שיש להם רק מכה משותפת - שניהם מבוססים על ההתיישבות העובדת. אולם כמעט בכל שאר הדברים חוצה ביניהם תהום.

השומר-הצעיר הוא מתנה ציוני-קומוניסטי, רואה את עצמו חלק מן הגוש הסובייטי ה"עולמי, מאמין במעורסל בשלום עם הערבי. יגאל אלון וחבריו בקיבוץ המאוחד הם מתנה סוציאליסטית לפי רוח בוחן הבריטי, שהוא אנטי-סובייטי, אנטי-אמריקאי, ניטראליסטי ו"שואף להקמת גוש שלישי בעולם. יחסם לבציה הערבית בלתי מגובש לגמרי, אך הם שואפים להרחבת גבולות המדינה עד לירדן. האשמתם העיקרית כלפי דוד בן-גוריון היא שהפסיק את כלחמת העצמאות לפני ש"הושגה מטרה זו, שהחזיר את חייליו של אלון שחדרו לאדמת כצריים, כבשו את אבו"עגילה והגיעו לאל-עריש.

מפ"ם המאוחדת דומה לבעל-חי שחציו דג וחציו צפור, אינו יכול על כן לנוע לא באוויר ולא במים. כל חלק לחוד יכול היה להתוות דרך פוליטית ברורה. שניהם יחד מחסלים איש את כוח רעהו.

לפני תום הקרבות, בינואר 1949 נאמו מאיר יערי ויגאל אלון באחת מאסיפות הב"חירות הראשונות של כ"פ"ם בחיפה. אלון דרש לכבוש את המשולש ולצרפו למדינה. יערי, שדיבר אחריו, פסל את כל דבריו, דרש להקים במשולש מדינה ערבית עצמאית * התנגשות זו נשארה אוסיינית למפ"ם עד היום. אנשי השומר-הצעיר לועגים לדרך-המחשבה ה"גנרלית" של אלון, יערי האשים אותו בגלוי, שהוא חייל חסר-תבונה פוליטי. דעתם של אנשי הקיבוץ-המאוחד על יערי וחבריו אינה חיובית יותר.

מה מחזיק שותפים אלה יחד? קודם כל, השמירה על היש. יגאל אלון הוא קודם כל איש ההתיישבות. הוא יודע שכל המחנה החלוצי נמצא כיום במצב של ירידה מל רוח המדינה, וכי פילוג במפ"ם יחליש את המחנה עוד יותר. אחרי פרישת אנשי מפ"ם ואנשי סנה מן הקיבוץ-המאוחד, פתוחים בו עדיין מאות פצועים, שטרם הגלידו. פילוג נוסף יועזע אותו שבעתים. גם קשריו ה"חבריים עם אנשי השומר-הצעיר מסוגם של שמעון ("גבעתי") אבידן ואבא קובנר מח"זיקים אותו במחנה המשותף.

אבר לא מכבר בני מהרשק, הפוליטרוק הפלמ"חי האגדי: "מפ"ם דומה לזוג נשוי שהחליט מוזמן להתגרש, אך מוליד בינתיים

* יגאל אלון אמר: "כשחיילי גיעו לירדן ואני אשב בשכס, אז נחליט מה יהיה גורל האזור הערבי." יערי תבע, לעומת זאת, שצה"ל יכבוש את המשולש כדי להקים בו מדינה ערבית שתחיה קסורה מבחינה כלכלית עם מדינת ישראל. ** יערי אמר, בישיבת מרכז מפ"ם: "לא מספיק שמצביא יהיה איסטראטג גדול. דרוש שיחיה לו גם שכל."

מנהיג-משרד, טרוי קוק

מה אומרים בשדה בוקר?

אולם מנהיגים אינם נולדים בין לילה, אינם נופלים מן השמיים. מנהיגים צומחים מן האדמה החיה של המציאות החברתית. ה"אדמה הפורייה של הדור הקשיש נתנה את יכולת והפכה עקרה. מלבד דוד בן-גוריון לא שרדה עליה דמות מנהיגית אמיתית, וגם הוא, על אף נסיונו הכן לחזור אל הקרקע ולחדש את כוחותיו, שוב לא יוכל לחולל מהפכות נפשיות ולפתוח פרק חדש. ואילו האדמה הבתולה של הדור הצעיר התדלדלה מחוסר טיפוח. מעטים בה האילנות הגדולים הנראים לעין. רק עץ אחד יחיד בולט עליה כיום מאופק עד אופק. הוא עץ האלון שגול בגינוסר.

המצב החמור על הגבול, והמסקנות הפור"לטייות הנובעות ממנו, שוב העלו בלבבות רבים את שמו של יגאל אלון. הם לא חשבו עליו, דוקא, כעל מפקד צבאי. יגאל אלון מצטייר יותר ויותר כאישיות פוליטית. הרכב הכוחות הפוליטיים קובע את הנהגת המדינה. הנהגה פוליטית קובעת את אופן השימוש בצבא. שיכבה גוברת והולכת בנוער תפסה את האמיתה הזאת. מתוך שיכבה זו הוזרק סימן השאלה הגדול המסתיר כיום את אישיותו של מנהיג הפלמ"ח.

ההפיכה שלא היתה. היו ימים, בשנת 1948, כשמצבו של יגאל אלון היה דומה מאוד לכצבו של יוליוס קיסר. מיטב הלוחמים היו מלכודים מאחוריו, תחת סקודתו, שום רוביקון לא הפריד בינו לבין תל-אביב. זה עתה ציוחה הממשלה לפרק את מטה ה"פלמ"ח. לרגע קט התרומם מסך העתיד: מי הכוחות שישלטו במדינה החדשה, מה יהיה סיגנון חייה.

יגאל אלון לא עבר אז את הרוביקון. הוא עמד באמצע המערכה הגדולה על